

Verdere toename vacatures in 2006

Jeremy Weidum

In 2006 is het aantal vacatures verder opgelopen. Vooral in het tweede en derde kwartaal nam het aantal vacatures fors toe. De stijging was relatief het grootst in de industrie en bouwnijverheid. In tegenstelling tot voorgaande jaren groeide het aantal vacatures bij kleine bedrijven minder sterk dan bij grote en middelgrote bedrijven. Vacatures stonden in 2006 opnieuw langer open dan een jaar eerder.

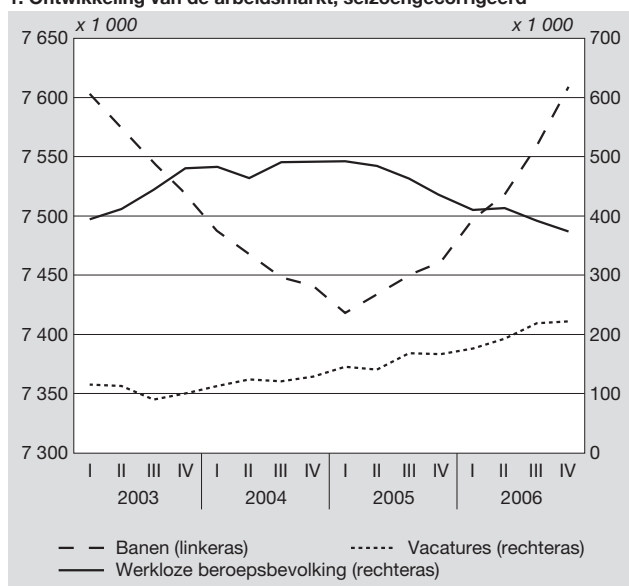
1. Stevig herstel arbeidsmarkt

In 2006 was een sterk herstel van de arbeidsmarkt zichtbaar. De economie groeide al vanaf 2004 flink. Het sterke herstel van de arbeidsmarkt weerspiegelt zich in het aantal openstaande vacatures. Eind december 2006 bereikte het aantal openstaande vacatures een record van 222 duizend. Dat waren er 55 duizend meer dan een jaar eerder ofwel een stijging van 33 procent. In 2005 bedroeg de groei ook al 30 procent. Het aantal openstaande vacatures stijgt al meer dan drie jaar. Eind 2006 stonden er tweeënhalf keer zoveel vacatures open als in het derde kwartaal van 2003. Toen bereikte het aantal vacatures een dieptepunt.

Vooral in tweede en derde kwartaal van 2006 nam het aantal vacatures toe. De stijging kwam toen uit op respectievelijk 17 en 26 duizend. In het laatste kwartaal kwam de groei praktisch tot stilstand. Eind december waren er slechts 3 duizend vacatures meer dan eind september.

De in 2005 ingezette daling van de werkloze beroepsbevolking ging in 2006 door. In het laatste kwartaal van 2006 telde Nederland 60 duizend werklozen minder dan een jaar eerder. Dit komt overeen met een daling met 14 procent. De werkloosheid is daarmee zelfs iets sneller teruggelopen dan in 2005. Toen was de daling 12 procent.

1. Ontwikkeling van de arbeidsmarkt, seizoengecorrigeerd

Ook de groei van het aantal banen zette in 2006 versterkt door. Na een daling van twee jaar begon het aantal banen in het tweede kwartaal van 2005 weer te stijgen. Tussen december 2005 en december 2006 groeide het aantal banen met 150 duizend tot 7,6 miljoen.

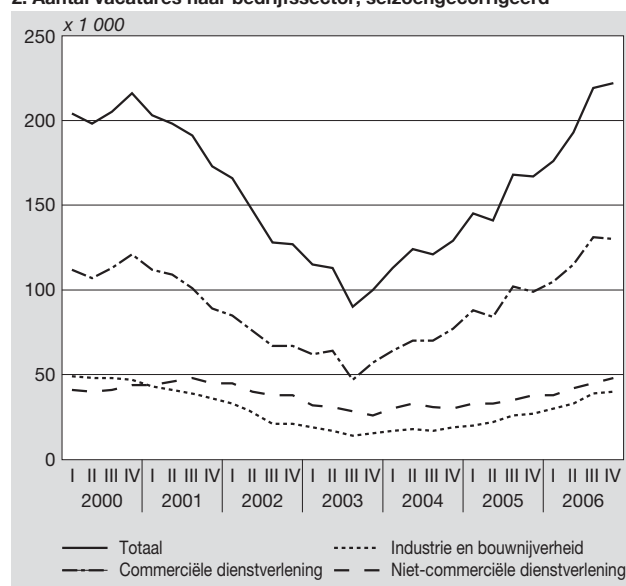
2. Veel meer vacatures in de industrie en bouwnijverheid

In alle bedrijfssectoren stonden er eind december 2006 meer vacatures open dan een jaar eerder. Alleen in de niet-commerciële dienstverlening steeg het aantal vacatures ook in het vierde kwartaal nog. In de andere sectoren kwam de groei dat kwartaal tot stilstand. De niet-commerciële dienstverlening is opgebouwd uit de bedrijfstakken openbaar bestuur, onderwijs, gezondheids- en welzijnzorg en cultuur.

De groei was in 2006 relatief het sterkst in de sector industrie en bouwnijverheid. Dat was een jaar eerder ook al zo. De industrie en bouwnijverheid telde eind 2006 40 duizend vacatures. Dat betekent een toename met bijna 50 procent in een jaar tijd. Een sterkere groei nog dan in 2005. Toen namen de vacatures al met 42 procent toe.

De commerciële dienstverlening, onder meer de handel en de zakelijke dienstverlening, volgde met een stijging van 31 procent. Het aantal vacatures steeg hier van 99 duizend tot 130 duizend. De commerciële dienstverlening levert al jaren meer dan de helft van het aantal vacatures en bepaalt daardoor sterk de ontwikkeling van het totaal aantal vacatures. De landbouw is een sector met weinig vacatures en heeft hierdoor weinig invloed op de ontwikkeling van het totaal aantal vacatures.

2. Aantal vacatures naar bedrijfssector, seizoengecorrigeerd

Staat 1
Vacatures naar economische activiteit, jaargemiddelden

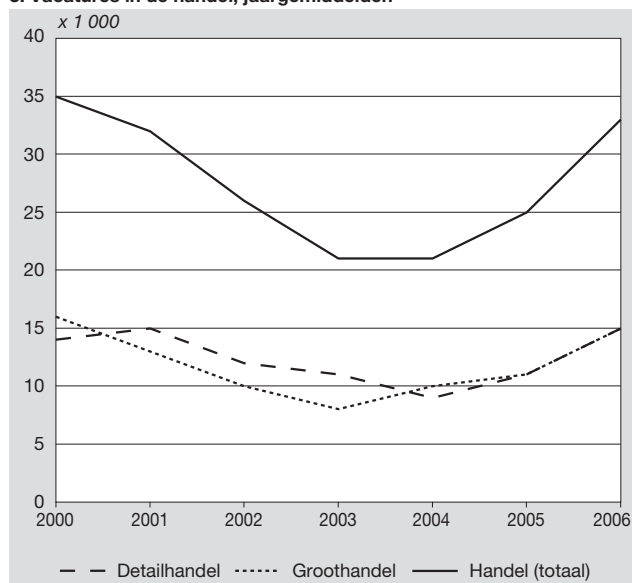
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	x 1 000						
Totaal	203	197	149	109	118	150	195
Landbouw en visserij	3	3	3	2	3	4	4
Industrie en bouwnijverheid	47	41	28	17	17	23	34
Commerciële dienstverlening	110	106	76	59	67	89	114
w.o.							
horeca	9	9	8	5	7	10	12
zakelijke dienstverlening	47	48	30	23	28	39	49
w.o.							
ICT	8	8	3	2	4	7	9
Niet-commerciële dienstverlening	42	47	42	32	31	34	43
w.o.							
onderwijs	6	6	5	3	3	5	6
gezondheids- en welzijnszorg	19	22	21	16	14	16	21

3. Personeelsvraag in de ICT verviervoudigd

Voor een gedetailleerdere beschrijving van het aantal vacatures zal gebruik worden gemaakt van het gemiddeld aantal vacatures per jaar. In 2003 bereikte het aantal vacatures een dieptepunt. Toen stonden er in Nederland gemiddeld 109 duizend vacatures open. Dat aantal liep vervolgens op tot 194 duizend in 2006.

De commerciële dienstverlening maakte in 2006 een sterke groei door. Het gemiddeld aantal vacatures nam toe van 89 duizend in 2005 naar 114 duizend in 2006. Bijna de helft van de groei is toe te schrijven aan de zakelijke dienstverlening. Binnen de zakelijke dienstverlening was de groei relatief het sterkst in de ICT-sector. Hier steeg van 2005 op 2006 het aantal vacatures met meer dan 50 procent tot 9,4 duizend. Dit zijn meer dan vier keer zoveel vacatures als in 2003. Absoluut gezien was de groei het grootst bij de advocatenkantoren, accountants, architecten- en ingenieursbureaus. Tussen 2005 en 2006 steeg het aantal vacatures daar van 15 naar 20 duizend.

3. Vacatures in de handel, jaargemiddelden

4. Een derde meer vacatures in detail- en groothandel

In de handel stonden in 2006 gemiddeld 33 duizend vacatures open. Dat was bijna een derde meer dan een jaar eerder. De handel bestaat uit de autohandel en -reparatie, de detail- en de groothandel. Bijna 90 procent van de vacatures in de handel ontstaat in de detail- en groothandel.

Het aantal vacatures in de detailhandel bereikte een jaar later dan het totaal aantal vacatures een dieptepunt. Dat hing samen met de prijzenslag in de supermarkten, die in oktober 2003 begon. Daarnaast nam de consumptie van huishoudens af. De detailhandel telde in 2004 gemiddeld nog maar 9 duizend vacatures. Dit aantal groeide in 2005 en 2006 weer tot respectievelijk 11 en 15 duizend. Het aantal vacatures in de groothandel bereikte met 8 duizend in 2003 de laagste stand. Daarna steeg het aantal weer tot 15 duizend in 2006. Net als bij de detailhandel was de stijging in 2006 het sterkst.

5. Aantal vacatures zorg met een kwart toegenomen

De gezondheids- en welzijnszorg is doorgaans goed voor de helft van het aantal vacatures in de niet-commerciële dienstverlening. Andere bedrijfstakken in niet-commerciële dienstverlening zijn het openbaar bestuur, het onderwijs en de culturele sector. In 2006 waren er gemiddeld 21 duizend vacatures in de zorg. Dit zijn er 5 duizend meer dan in 2005. Het aantal vacatures in de zorg was hiermee weer terug op het niveau van 2002. In elk van de overige bedrijfstakken van de niet-commerciële dienstverlening nam het aantal vacatures tussen 2005 en 2006 met duizend toe.

6. Vacatures kleine bedrijven minder sterk gestegen

In 2003 hadden bedrijven met minder dan 10 werknemers gemiddeld 32 duizend vacatures openstaan. Dit was 29 procent van het totaal aantal vacatures. Doordat in 2004 en 2005 het aantal vacatures bij kleine bedrijven sterker steeg dan bij middelgrote en grote bedrijven, nam het aandeel van kleine bedrijven in het totaal aantal vacatures toe. In 2005 bedroeg het aandeel 36 procent. In 2006 trad er een kentering op. Het aantal vacatures bij kleine bedrijven steeg juist minder sterk dan dat bij de andere bedrijven. Hierdoor daalde het aandeel van kleine bedrijven tot 32 procent.

Staat 2
Aandeel vacatures naar bedrijfsgrootte

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	%								
Kleine bedrijven	25	27	25	26	28	29	34	36	32
Middelgrote bedrijven	32	31	32	31	31	28	29	29	30
Grote bedrijven	43	42	43	43	41	43	37	36	38

In 2006 stond 38 procent van de vacatures open bij grote bedrijven. Middelgrote bedrijven namen 30 procent van de vacatures voor hun rekening. Over het algemeen hebben de grote bedrijven de meeste vacatures. Alleen in 2005 niet. Toen was het aandeel van de grote bedrijven in het totaal aantal vacatures gelijk aan dat van de kleine bedrijven.

7. Vacatures staan langer open

Hoe lang een vacature openstaat, hangt mede samen met de economische situatie. Naarmate de vraag naar arbeid toeneemt, stijgt het aantal vacatures. Met het groter worden van de keuze voor werkzoekenden, zal het voor werkgevers moeilijker worden geschikte kandidaten te vinden. De vacatures zullen langer openstaan.

Economisch was 2006 het beste jaar sinds 2000, het laatste jaar van de vorige periode van hoogconjunctuur. In 2006 stonden vacatures gemiddeld 72 dagen open. Dat is ongeveer gelijk aan 2000 toen een vacature gemiddeld 74 dagen open stond. In 2003 was er nauwelijks economische groei en lag het aantal vacatures op een dieptepunt. De vacatures stonden toen gemiddeld 59 dagen open. Na 2003 trok de economie weer aan en nam behalve het aantal vacatures ook de gemiddelde duur toe.

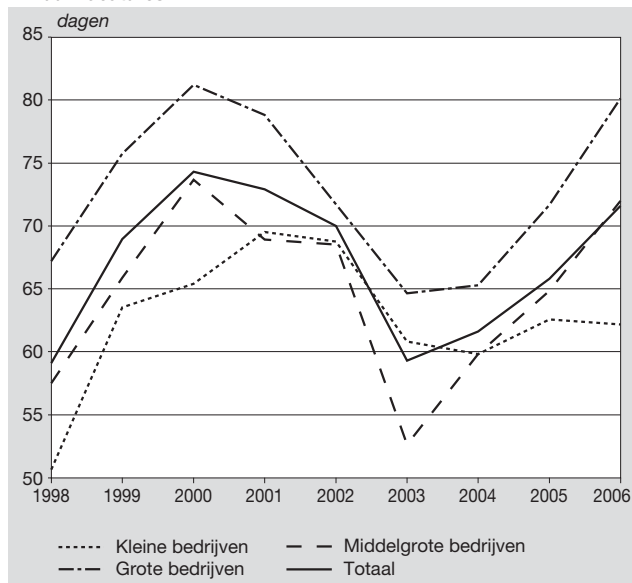
De duur van een vacature nam tussen 2003-2006 vooral toe bij grotere bedrijven. Bij de middelgrote bedrijven was dat van 53 tot 72 dagen, bij grote bedrijven van 65 tot 80 dagen. De duur bij kleine bedrijven varieerde tussen de 60 en 63 en veranderde dus nauwelijks. In de periode 2003-2006 stonden vacatures bij grote bedrijven altijd langer open dan bij middelgrote en kleine bedrijven.

De gemiddelde duur van een openstaande vacature kan worden geschat met het aantal openstaande vacatures en het aantal vervulde vacatures¹⁾. De op deze wijze berekende duur moet echter eerder worden gezien als een relatieve maat dan als een reële schatting.

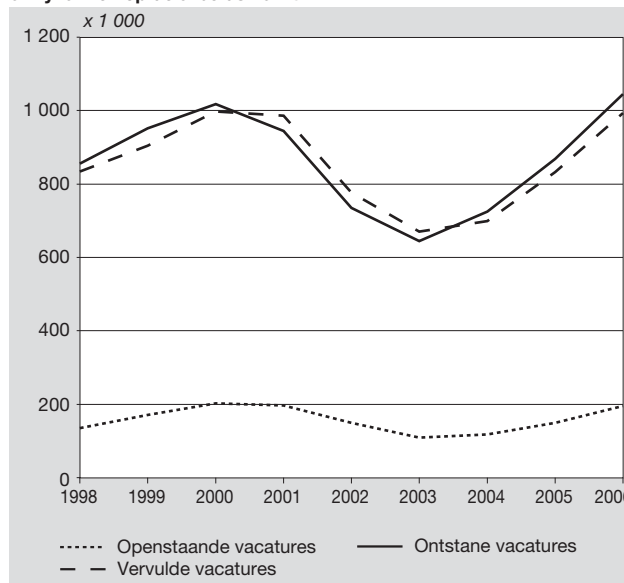
8. Grote dynamiek in 2006

In 2006 was de dynamiek op de arbeidsmarkt groot. Niet alleen ontstonden er veel vacatures, ook werden er veel vervuld. Zo zijn in 2006 in totaal 1,045 miljoen vacatures ontstaan, een recordaantal. Het aantal vervulde vacatures bedroeg 994 duizend. Dit aantal lag net onder het record van 2000. In 2003 was er sprake van een lage dynamiek en bereikte ook de aantallen ontstane en vervulde vacatures een dieptepunt met respectievelijk 645 duizend en 671 duizend. Sindsdien zijn de aantallen ontstane en vervulde vacatures alleen nog maar toegenomen.

4. Duur vacatures

5. Dynamiek op de arbeidsmarkt

Technische toelichting

Openstaande vacatures

Openstaande vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor, binnen of buiten het bedrijf of de instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk kan worden geplaatst.

Bedrijfsgrootte

Kleine bedrijven zijn bedrijven met minder dan 10 werknemers.

Bedrijven met 10 tot 100 werknemers worden gerekend tot de middelgrote bedrijven.

Grote bedrijven zijn bedrijven met 100 of meer werknemers.

Particuliere bedrijven

Alle bedrijven die niet tot de overheid behoren.

Vacature-enquête

Elk kwartaal houdt het CBS een vacature-enquête onder ongeveer 22 duizend bedrijven en instellingen. Bij dit onderzoek worden vragen gesteld over het aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures. Hierbij komt informatie beschikbaar over de verdeling van vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte.

Om de twee jaar wordt de vragenlijst in het derde kwartaal uitgebreid met vragen over kenmerken van openstaande vacatures. Het gaat om kenmerken zoals het moeilijk vervulbaar zijn, regio, beroep en gewenst opleidingsniveau. Deze gegevens worden structuurgegevens genoemd. De laatste structuurenquête heeft in september 2006 plaatsgevonden. De in dit artikel gepubliceerde uitkomsten vormen slechts een deel van de gegevens die vrij beschikbaar zijn. U kunt alle gegevens vinden in StatLine, de elektronische database van het CBS, zie www.cbs.nl.

Noot in de tekst

- ¹⁾ duur = $op/vu \times 365$, waarbij
duur: aantal dagen dat een vacature openstaat;
op: gemiddeld aantal openstaande vacatures in een jaar;
vu: totaal aantal vervulde vacatures in een jaar.
Voor achtergrondinformatie zie bijvoorbeeld Farm, A., 2006, *Employment, friction and vacancies*, Swedish Institute for Social Research.